

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE ECCLESIA|| TRIVMPHANTE,|| TRIBVS LIBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

VII. De benedictionibus aquæ, salis, cinerum, cerei, & c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53909](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53909)

vt inde colligamus, quid de maioribus sentiendum sit. dicitur enim: *Itē in ignē æternum, quia esuriui, & non dedistis mihi manducare*: & non dicitur, ite in ignē æternum, quia rapuistis aliena, sed hoc à maiori deducitur ex illo. ita etiam non dicitur, ite in ignem æternum, quia nō ædificastis templum, sed deducitur hoc à maiori. Si enim damnabitur qui non fecit eleemosynam, quando eam facere tenebatur; multò magis damnabitur qui non ædificauit, vel non reparauit, aut non ornauit templum, quando id facere tenebatur. qui autem teneantur, & qui non, alia quæstio est, atque ad rem nostram nihil facit.

CAPVT VII.

De benedictionibus aqua, salis, cinerum, cerei, &c.

RIMI, qui eiusmodi benedictiones irridere cœperunt, Waldenses sunt, vt patet ex fragmento operis Reynerij, quod exstat in fine libri Claudij Coussord contra VValdenses. Exorti sunt VValdenses, eodem Reynerio teste anno Domini M. C. XL. post eos Flagellantes exorti sunt circa annum Domini M. CCC. L. teste Bernardo Lutsemburgēsi in suo Catalogo, qui quoddam omnem pietatem constituerent in Baptismo sanguinis per flagellationem spontè effusi, simul asserebant finem iam accepisse Sacramenta Baptismi, Confirmationis, Pœnitentiæ, & cetera omnia, & cum eis omnes benedictiones aquæ, cinerum, salis, &c. Vnde etiam instrumētum, quo aspergimus aquam lustralem, vocabant clauam mortis, ipsas verò guttas aspersæ aquæ scintillas infernales dicebant. Post eos VViclefistæ (teste Thoma VValdensi, tomo 3. tit. vlt. cap. 68.) asserebant benedictiones aquæ, salis, vini, panis, olei, cereorum, & similibus, esse veram practicam necromantiæ. Idem de hæreticis in Boëmia grassantibus scribit Æneas Syluius libro de origine Boëmorum, cap. 35.

Martinus Lutherus in libro de visione Danielis contra Ambrosium Catharinum, damnat etiam has omnes benedictiones.

dictiones. Magdeburgenses Cent. 2. cap. 6. col. 121. dicunt, aquæ consecrationem tribui à Catholicis Alexandro Papa & Martyri tanquam inventori: sed rectius posse tribui alicui Gentilium Pontifici, cum Ethnicus sit ritus, aquæ lustralis aspersio.

Calvinus lib. 4. cap. 10. § 20. Instit. tria dicit contra aquam benedictam. PRIMÒ, Catholicos pugnare secum, dum dicunt, aquæ benedictionem esse Apostolicam traditionem, tamen referunt eius institutionem in Alexandrum Papam auctorem, qui fuit VI. à Petro. SECUNDO dicit, institutionem hanc esse recentiore multò, quàm ut Apostolis vel Alexandro tribui possit. Nam Augustinus epist. 119. ca. 18. dicit Christianos omisisse caerimoniam lauandi pedes in dicone Domini, ne videretur ea lotio ad Sacramentum Baptismi pertinere. Quare manifestum est, nullam eo tempore fuisse in Ecclesia lotionem religiosam, excepto Baptismo. TERTIO dicit, aquæ lustralis institutionem nullo modo à Spiritu Apostolico proficisci potuisse, quandoquidè nihil est aliud, quàm quæpiam Baptismi profanatio, & quasi repetitio.

Brentius in sua Confessione, cap. vlt. reprehendit eas caerimonias, quia non debent adumbrari mysteria fidei, ipso Evangelio iam toto orbe coruscante.

Denique Tilemanus Heshusius in libro de sexcentis erroribus Papistarum, loco 27. ponit inter errores. aquam lustralem valere ad delenda venialia, & ad fugandos Dæmones, & morbos. & probat primùm ex illo 1. Ioan. 2. *Sanguis Christi emundat nos ab omni delicto*; ergo etiam à venialibus. secundò probat, quia nusquàm scriptum est, ut aqua consecratur ad fugandos Dæmones. Item quia scriptum est Exod. 20. *Non assumes nomen Dei tui in Vanum*. Et Deuter. 18. *Non sit maleficus, nec incantator inter vos*. Est autem manifesta magia, præter Dei verbum uti creaturis ad fugandos Dæmones. Hæc ille.

His non obstantibus sit PRIMÀ propositio: *Rectè benedicuntur aqua, oleum, panis, cerei, cineres, rami, & similia*. Probarur PRIMÒ ex Scripturis, quæ continent exemplum & documentum. Exemplum est Domini Matth. 14. & Lucæ 9. qui panes multiplicaturus aspexit in cælum, & benedixit eos.

eos: & ea benedictione multiplicavit. Certè quod Dominus fecit, argui non potest. Documentum est Pauli, qui dicit 1. Tim. 4. *Omnia creatura Dei bona est, & nihil abiciendum, quod cum gratiarum actione percipitur. Sanctificatur enim per Verbum Dei & orationem.* In quem locum Chrysostomus & Theophylactus scribunt, Apostolum loqui ex hypothese, id est, omnis quidem creatura bona & munda est, tamen etiam si esset immunda, facile posses eam sanctificare adhibito signo crucis & oratione. si ergo etiam res immundæ sanctificantur per crucis signum & orationem, quantò magis res alioqui bonæ fient meliores & sanctiores per signum crucis & orationem?

SECUNDO probatur ex traditione veterum. Ac primùm de aqua, quòd solet benedici ab ipso tempore Apostolorum, sunt innumerabilia testimonia. Clemens lib. 8. Apost. constitut. cap. 35. ponit ordinem consecrationis aquæ. Dionysius de Ecclesiast. hierarchia, cap. de Baptismo, dicit, aquam sacris inuocationibus consecrari. Alexander I. epist. 1. similiter præcipit aquam benedici. Cyrillus catech. 3. dicit: *Sicut mundi cibi sunt immundi inuocatione Diaboli, ita aquam simplicem fieri sanctam inuocatione Dei.* Cyprianus lib. 1. epist. 12. *Oportet, inquit, mundari & sanctificari prius aquas à Sacerdote, &c.* Ambrosius lib. 4. de Sacramentis, cap. 5. docet, aquam debere consecrari. & lib. de his qui mysteriis initiantur, cap. 3. dicit, aquam nisi crucis signo prius sacretur, nullum habere usum in Ecclesia. Basilius libro de Spiritu sancto, cap. 27. Apostolicam traditionem esse dicit, aquæ consecrationem. Epiphanius hæres. 30. & Theodoretus lib. 5 cap. 21. hist. aquæ benedictæ meminerunt. Augustinus homil. 27. ex lib. 50. homiliarum. & serm. 19. de Sanctis, & lib. 6. in Iulianum, cap. 8. dicit, aquam signo crucis in Ecclesia consecrari. Adde Concilium Nannetense, can. 4. vbi iubetur Presbyter cum ægrotos visitat, primò aspergere aqua sancta ægrotum, & ipsum cubiculum.

Nec Caluini obiectiones aliquid valent. Ad PRIMAM dico, aquæ lustralis institutionem non tribui Alexandro, sed Apostolis. Alexandro autem tribui præceptum, vt hæc cærimonia frequenterur.

Ad SECUNDAM dico, Augustinum non damnare ceremoniam lauandorum pedum, sed solum recensere varias opiniones: nec dicit Augustinus ullos fuisse, quibus simpliciter displiceret ceremonia lotionis pedum: sed solum fuisse aliquos quibus displiceret lauari pedes Catechumenis in die cœnæ Domini, ne videretur illa lotio ad Baptismum necessaria. Vnde ibidem dicit, multis placuisse differendam lotionem in octauum diem Paschæ; & Ambrosius libro 3. de Sacramentis, cap. 1. defendit ceremoniam lotionis pedum.

Ad TERTIAM dico, per aquam benedictam non reperitur Baptismus. Differt enim Baptismus ab aspersione aquæ, forma, ministro, intentione, & effectu, ut patet. Quam non negarim, per aquam benedictam reficari memoriam Baptismi, & admoneri Christianos ut cogitent, se aliquando per aquam purgatos fuisse, & pactum cum Deo contra Diabolum iniisse.

De benedictione olei habemus testimonia Clementis, Dionysij, & Basilij, ubi supra, & Augustini tractat. 11. in locum. De benedictione panis extra Eucharistiam, habemus testimonium Augustini lib. 2. de peccat. merit. cap. 26. & Paulini in epist. ad Alipium & Romanianum, quæ sunt 35. & 36. inter epistolas Augustini.

De benedictione cerei Paschalis, habemus testimonium Strabonis, cap. 30. & Concilij IV. Toletani canon. 8. & Papæ Zozimi, ut ex Pontificali patet. De benedictione palmarum & cinerum, habemus testimonium B. Maximi, cuius exstant homiliae inscriptæ in die cinerum, & in Dominica Palmarum.

SECUNDA propositio. *Rectè ad effectus supernaturaliter efficiendos & significandos utimur aqua, oleo, aliisque rebus benedictione consecratis.*

NOTA, benedici illa omnia, quæ diximus, in Ecclesia propter tres fines. PRIMO, ad significandos spirituales effectus. Nam cineris aspersio significat pœnitentiam; palmarum, victoriam; cerei Paschales, gloriam resurrectionis. Neque obstat ratio Brentij de adumbratione. nam istæ significatio-

nes non sunt propræ adumbrationes futurorum, sed repræsentationes externæ rerum præsentium inuisibilium, & spiritualium, vel etiâ rerum præteritarum. quæ vtilissimæ sunt ad affectum excitandum. Alioqui etiam tollemus Baptismum, qui secundum Apostolum, in epistola ad Romanos, cap. 6. continet repræsentationem mortis, & resurrectionis Christi, & nostræ etiam per Christum. Vnde etiam Augustinus epist. 119. dicit, Christianos diebus Dominicis, & à Pascha vsque ad Pentecosten, stando orare solitos, ad significandam ea cæremonia Christi resurrectionem.

SECUNDO, ad deletionem venialium peccatorum. de qua re vide S. Thomam 3. part. quæst. 87. artic. 3. & Dominicum à Soto in 4. sentent. dist. 15. quæst. 2. & Gratianum can. Aquam, dist. 3. de consecrat. Neque argumentum Heshusij concludit: nam sanguis Christi emundat ab omni peccato, sed si aliquo modo nobis applicetur. Et quemadmodum applicatur per Baptismum & Pœnitentiæ Sacramentum, ad delenda omnia peccata: ita etiâ applicatur per Sacramentalia & orationem Dominicam, ad delenda venialia in eo, qui est in gratia.

TERCIO, ad fugandos Dæmones, & curandos morbos, vt ex precibus patet, quibus consecrantur. Verum est tamen, quòd non operantur infallibiliter, sicut operantur Sacramenta; & ratio est, tum quia vim habent eiusmodi res non ex pacto Dei expresso, quomodo Sacramenta, sed ex precibus Ecclesiæ, & deuotione ventium: tum etiam, quia aliquando non expedit nobis vt liberemur vel à morbo, vel à Dæmonis vexatione.

Probatur nunc propositio, quoad istum tertium effectum, exemplis Scripturæ & Sanctorum. Nam Numer. 5. aqua, super quas maledictiones à Sacerdote pronunciatæ fuerant, si ab adultera epotæ fuissent, mox ventrem eius inflari, & femur putrescere faciebant; nec tamen ista necromantia dici poterat. Numer. 19. aqua cineribus mixta dicebatur aqua expiationis; eaque mundabantur Iudæi non quidem à peccatis, sed à legalibus sordibus, vt Apostolus dicit Hebr. 9. Nec dicere possumus eam fuisse incantationem. Similiter 4. Regum 2. Elisæus ad sanandas aquas miraculo adhi-

adhibuit saleu. Et libro 4. Regum cap. 5. ad curandam lepram Naaman Syri adhibuit aquam Iordanis. Marc. 4.angebant Apostoli ægros oleo, & curabantur. Hæc exempla satis ostendunt, non esse necromantiam, adhibere aquam, vel oleum, ad effectus supernaturales tanquam signa diuinæ virtutis.

SECUNDO, probatur exemplis Patrum. nam apud Epiphanium hæref. 30. Ioseph aqua benedicta soluit incantationes. Similiter fecit Marcellus Apameensis apud Theodoretum libro 5. capite 21. Item Macharius apud Palladium, cap. 19. Porro Hilarion apud Hieronymum pane vel oleo benedicto plurimos curauit, Sicut etiam sanctus Bernardus in vita eius scribitur lib. 3. cap. 5. Gregorius lib. Dialog. cap. 10. scribit, sanctum Fortunatum curasse quendam, qui cadens ex equo, femur confregerat, solius aquæ benedictæ aspersione. Beda lib. 5. hist. cap. 4. scribit, nobilissimam feminam grauissimè laborantem aqua benedicta mox ita conualuisse, vt ministraret mensæ. Quemadmodum aliquando fecerat focus Petri. Bernardus in vita Malachia scribit, Malachia, per aquam benedictam, hominem phreneticum esse curatum.

Ad hæc & similia ita responder Heshusius: *Mendacia* inquit, *quæ finguntur de miraculis factis per aquam Iordanem, retundenda sunt præcepto; Non dices falsum testimonium. Quod si contendant vera esse, nota est Christi aduentus, Pseudopropheta edent miracula & prodigia, Et inducuntur in errorem, si fieri potest, etiam electi.* Sed facile est iudicare, mendacia necne dici possint, quæ testimonium habent ab Epiphanio, Theodoro, Palladio, Hieronymo, Gregorio, Bernardo: & num sint Pseudoprophetae sanctissimi viri, Iosephus, Marcellus, Macharius, Hilarion, Fortunatus, Malachias, qui Christi nomine aut Diaboli artes dissoluerunt, aut morbos grauissimos curauerunt. Videat potius Heshusius, ne sit ipse temerarius, & blasphemus, & in Spiritum Domini peccatum admittat. Quid enim temerarium magis, quàm tot sanctos Patres mendacij reprehendere, sine teste, sine ratione vlla? quæ est autem blasphemia in Spiritum sanctum, si hæc non est, opera diuina, Christi inuocatio.

tionem, à sanctissimis viris perfecta, inter signa mēdacia Pseudoprophetarum referte?

Ad rationes autem Tilemani facilè est respondere. Ad illam: *Non est scriptum, ut aqua sanctificetur, ad pellendos Dæmones*, respondeo, falsum est; nam scriptum est, omnem creaturam posse sanctificari per verbum Dei, & orationem. Et rursus scriptum est: *Petite, & accipietis*. Ecclesia igitur Christum, & Paulum sequens verbo Dei, & oratione sanctificat aquam, & petit, ut valeat contra Dæmones, & morbos, & Deus miraculis testatur se audire eiusmodi preces. Præterea etiam si scriptum non esset, quid tum? Vbinam scriptum erat, ut aquæ sanarentur sale, & lepra curaretur aqua Iordanis? & tamen utrumque fecit Helisæus.

Ad SECUNDAM: *Non assumes nomen Dei tui in vanum; & non erit inter vos magus*, respondeo, assumere nomen Dei in vanum propriè nihil esse aliud, quàm peierare, ut rectè explicat Concilium Toletanum VIII. cap. 2. Malefici autem, & incantatores sunt, qui Diaboli potestate aliquid mirum operantur. At qui aquam benedicunt, nec peierant, nec Diabolum inuocant, sed solùm religiosè Deum precantur. Tota enim virtus aquæ lustralis nititur verbo Dei, & oratione, ut ex Apostolo demonstraui.

CAPVT VIII.

De peregrinationibus.

DISSERVIMVS de templis; nunc de peregrinationibus ad templa, aliâque sacra loca, paucis differendum est. Error fuit Claudij Taurinensis, apud Ionam lib. 3. de cultu imaginum, inanes esse peregrinationes ad loca Sanctorum. Eundem sequuti sunt Petrobrusiani, teste auctore vitæ S. Bernardi libro 3. capit. 5. VViclefistæ autem, teste Thoma VValdensi tomo 3. tit. 15. idololatriæ damnabant eos, qui ad loca sancta peregrinabantur.

Ioannes CALVINVS lib. 4. Institut. cap. 13. §. 7. peregrinationes votiuas ad loca Sanctorum non solùm inanes, sed etiam